

Grigore Smeu (26 octombrie 1928, Runcu, județul Gorj) este un poet, prozator și estetician. Urmează școala primară în satul natal (1935-1941), Liceul „Tudor Vladimirescu” din Târgu Jiu (1941-1949), apoi Facultatea de Filosofie a Universității din București (1949-1953). În 1970 obține titlul de doctor în filosofie, cu o teză de istoria esteticii românești.

A funcționat în calitate de cercetător științific la Institutul de Filosofie al Academiei Române, parcurgând toate treptele ierarhiei profesionale și ocupând diferite funcții de conducere (șef al sectorului de estetică, director adjunct între 1978 și 1988). Debutează cu versuri în presa literară, iar cel dintâi studiu îl tipărește în „Cercetări filosofice” (1956). Prima carte, *Sensuri ale frumosului în estetica românească*, îi apare în 1969.

În studiile sale Smeu urmărește conturarea unei imagini de ansamblu a fenomenului estetic românesc, surprinderea principalelor caracteristici estetice ale literaturii secolului al XX-lea și abordarea unui domeniu în care cercetătorul este, la noi, un pionier - Esteticul cotidian în lumea de azi (1992; Premiul Academiei Române). Și comentariile sale literare ținesc, în chip programatic, să îmbine teoria estetică, conceptuală prin natura ei, cu aplicația la text.

Utilizând și achiziții ale esteticii informaționale, lucrarea *Previzibil și imprevizibil în epică* (1972) definește proza modernă la nivelul creației, prin trecerea de la „exclamativ” la „inclamativ” (acest atribut însemnând „zbor paradoxal al spiritului, cu aripile întoarse înăuntru”), iar la nivelul receptării prin creșterea gradului de imprevizibilitate al operei în relația cu cititorul.

Interdependența valorilor în literatură (1987) e o cercetare sistematică, păstrând justa măsură în felul în care sunt apreciate autonomia și heteronomia unei scrieri: „interdependența” nu sacrifică „independența” valorilor extraestetice reunite, prin jocul dialectic al identității și alterității, sub cupola frumosului. O temă incitantă, insuficient valorizată de exegeza anterioară, e abordată în cartea *Marin Preda - o filosofie a naturii* (1994).

În evocarea naturii Smeu identifică o ipostază de prim-plan a palierului filosofic propriu prozei comentate. În relația om-natură, criticul descoperă „transferul reciproc de substanță”, dar și preeminența spiritului. Demonstrația

vizează evoluția relației de la adversitate la consonanță, arhetipurile și temele naturii (lumina solară, câmpia, salcâmul etc.), cu reflexe în întreaga operă a lui Marin Preda. Alte studii, apărute în reviste sau în volume colective, se ocupă de tema libertății în literatura română interbelică sau reiau, într-o nouă sinteză, preocupări mai vechi (Problematica specificității esteticului în istoria esteticii românești).

Versurile lui Smeu, adunate în volumele *Pelerinaj* (1974) și *Ceremoniile umbrelor* (1996), sunt meditații lirice ale unei sensibilități interogative și evocări ale stărilor vespérale și nocturne, prielnice reveriei, avidă să capteze ritmurile inefabile ale firii și pe cele ale umanității naturale și ritualice. La rândul său, romanul *Grădina înclinată* (1974), narațiune de proiecție autobiografică, reia analiza și interpretarea contactului reconfortant cu natura și cu arhaicul.

Opera

- Sensuri ale frumosului în estetica românească, București, 1969;
- Previzibil și imprevizibil în epică, București, 1972;
- Repere estetice în satul românesc, București, 1973;
- Grădina înclinată, București, 1974;
- Pelerinaj, București, 1974;
- Relația social-autonom în artă, București, 1976;
- Introducere în critica artei de amatori, București, 1981;
- Sensibilitatea estetică românească, București, 1984;
- Interdependența valorilor în literatură, București, 1987;
- Esteticul cotidian în lumea de azi, București, 1992;
- Marin Preda - o filosofie a naturii, București, 1994;
- Ceremoniile umbrelor, Târgu Jiu, 1996.